

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

обов'язкового освітнього компонента

МЕТОДИКА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ТА КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **магістра** _____

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **014.07 Середня освіта (Географія)** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної _____ **програми** _____ **Середня** _____ **освіта**

(Географія. Економіка) _____

(назва освітньо-професійної програми)

Силабус обов'язкового освітнього компонента «Методика позашкільної та краєзнавчої роботи» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія. Економіка)».

Розробник: к. п. н., доц. Ткачук Н. М.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: _____

Погребський Т. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014.07 Середня освіта. географія Середня освіта. Географія. Економіка. Магістр	Обов'язковий
Кількість годин / кредитів ДФН - 90 / 3 ЗФН - 90 /3		Рік навчання 1-й
		Семестр 2-й
		Лекції - 12 год / 10 год
		Практичні - 22 год / 10 год
ІНДЗ: немає		Самостійна робота - 50 год /58 год
		Консультації - 6 год / 12 год
		Форма контролю: Залік (2-й семестр)
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП Ткачук Надія Михайлівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри економічної та соціальної географії

Контактна інформація:

Телефон 0974852583

Електронна пошта: Tkachuk.Nadiia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Обов'язковий освітній компонент «Методика позашкільної та краєзнавчої роботи» має теоретико-практичний характер і сприяє формуванню у майбутніх вчителів географії, економіки здатності до організації та проведення позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського та іншого фахового спрямування. Даний компонент забезпечує розуміння мети і завдань, принципів і форм організації, змісту позашкільної роботи, дає можливість розширити поле діяльності вчителя в позаурочній та позакласній краєзнавчій діяльності з географії, економіки.

Враховуючи можливість професійної діяльності магістрів у закладах позашкільної освіти, акцент зроблено на систематизації знань про систему позашкільної освіти, використання базових методик навчання географії в позашкільній роботі, ознайомлення з сучасними методами проведення досліджень в процесі позакласної роботи з географії, краєзнавства тощо. Важливим є оволодіння здобувачами освіти методикою проведення теоретичних та практичних позакласних, туристсько-краєзнавчих заходів та уміннями організації науково-дослідної роботи учнів з географії, географічного краєзнавства.

2. Пререквізити

Освітні компоненти навчального плану другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), а саме: «Педагогіка вищої школи», «Психологія взаємодії», «Вчення про природні територіальні системи», «Методика навчання географії, економіки на рівні профільної середньої школи».

Постреквізити

Опанування освітнього компонента «Методика позашкільної та краєзнавчої роботи» забезпечить наступність вивчення освітніх компонентів за навчальним планом, зокрема педагогічної складової: «Переддипломна педагогічна практика в ЗЗСО та ЗФПО», «Переддипломна педагогічна практика в ЗВО», сприятиме виконанню магістерського проєкту, а в подальшому – у професійній діяльності.

3. Мета і завдання освітньої компоненти

Мета освітнього компонента спрямована на формування готовності майбутніх учителів географії, економіки до організації позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського та іншого фахового спрямування; опанування сучасними методиками позашкільного та позакласного навчання, організації краєзнавчої роботи.

Завдання:

- 1) сформулювати знання із методики організації позакласної та позашкільної роботи та географічного краєзнавства;
- 2) ознайомити з теоретико-практичними засадами проведення географічних досліджень, географічного краєзнавства в контексті позашкільної та позакласної роботи, а також з її принципами й організаційними формами;
- 3) ознайомити із нормативними та організаційно-педагогічними засадами позашкільної освіти;
- 4) сформулювати навички планування та проведенням різних форм позашкільної, позакласної та краєзнавчої роботи, наукових спостережень і експериментів в позакласній та позашкільній роботі;
- 5) удосконалити вміння використовувати методи і засоби проведення інформаційного пошуку, удосконалити вміння самостійно поповнювати свої знання з різних джерел інформації;
- 6) творчо аналізувати та рефлексувати результати власних навчальних досягнень та практичних навичок.

4. Результати навчання (Компетентності)

Процес вивчення освітнього компонента спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт (ЗК 3);
- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК 4);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення (ЗК5);
- здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети (ЗК 6);
- здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати (ЗК 7).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК 1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК 2);
- здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати

потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя **(ФК 3)**;

- здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання **(ФК 4)**;

- здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку **(ФК 5)**;

- здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу **(ФК 6)**;

- здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища **(ФК 7)**;

- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності **(ФК 8)**;

- здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички **(ПК1)**;

- здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду **(ПК 2)**;

- здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх **(ПК 3)**;

- здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем **(ПК 4)**;

- здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом **(ПК 5)**;

- здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності **(ПК 6)**;

- здатність до організації та проведення позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського або іншого фахового спрямування **(ПК 7)**.

Програмні результати навчання

Процес вивчення освітнього компонента сприятиме формуванню елементів наступних програмних результатів навчання:

- демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області **(РН 1)**;

- демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо **(РН 2)**;

- називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість **(РН 3)**;

- формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність **(РН 4)**;

– визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження **(РН 6)**;

– визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності **(РН 7)**;

– описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя **(РН 8)**;

– демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання **(РН 9)**;

– називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності **(РН10)**;

– демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу **(РН 11)**;

– знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища **(РН 12)**;

– демонструє здатність діяти автономно і в команді **(РН 13)**;

– демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів **(РН 14)**;

– розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків **(ПРН 1)**;

– обирає шляхи розв’язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовує методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу **(ПРН 2)**;

– знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов’язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу **(ПРН 3)**;

– обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти **(ПРН 4)**;

– обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори **(ПРН 5)**;

– демонструє володіння спеціалізованими уміннями та навичками розв’язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності **(ПРН 6)**;

– здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології **(ПРН 7)**.

5. Структура освітнього компонента, ДФН

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	*Форма контролю/ Бали
ЗМ 1. Загальнотеоретичні основи освітнього процесу у закладах позашкільної освіти						
Тема 1. Нормативні та організаційно-педагогічні засади позашкільної освіти.	7	1	2	4	-	РМГ/3
Тема 2. Принципи, зміст, форми, методи та засоби освітнього процесу у закладі позашкільної освіти.	7	1	2	4	-	ДС/2 РМГ/3
Тема 3. Теоретико-практичні аспекти організації гурткової роботи у закладі позашкільної освіти.	7	1	2	4	-	Р/2 РМГ/3
Тема 4. Методика організації і проведення учнівських географічних науково-дослідних робіт та географічно-краєзнавчих досліджень	8	1	2	4	1	ДС/2 Р/3
Тема 5. Організація дистанційного та змішаного навчання в позашкільній освіті.	9	1	2	5	1	ДС/2
Тема 6. Безпечне освітнє та інклюзивне середовище закладів позашкільної освіти та його вплив на мотивацію учнів	8	1	-	5	1	-
Разом за модулем 1	45	6	10	26	3	20
ЗМ 2. Методика організації позакласної та туристично-краєзнавчої роботи з географії						
Тема 7. Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗЗСО	7	1	2	4	-	ДС/2 РМГ/3
Тема 8. Методика організації і проведення позакласної та туристично-краєзнавчої роботи в розрізі вікових особливостей здобувачів освіти.	7	1	2	4	-	ДС/2 РМГ/3
Тема 9. Методика організації діяльності географічного краєзнавчого гуртка, шкільного краєзнавчого музею.	7	1	2	4	-	Р/2 РМГ/3
Тема 10. Науково-методичні та організаційні основи проведення краєзнавчих географічних екскурсій та мандрівок у школі.	8	1	2	4	1	ДС/2 Р/3
Тема 11. Методика проведення масових заходів з позакласної роботи з географії та туристично-краєзнавчої діяльності.	8	1	2	4	1	ДС/2 РМГ/3
Тема 12. Сучасні підходи до організації позакласної краєзнавчої роботи в розрізі патріотичної та виховної компоненти.	8	1	2	4	1	Р/2 РМГ/3
Разом за модулем 2	45	6	12	24	3	30
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота (ЗМ 1)						20

IPC (ЗМ 2)						30
Всього годин / Балів	90	12	22	50	6	100

Таблиця 3

Структура освітнього компонента ЗФН

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	*Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні основи освітнього процесу у закладах позашкільної освіти						
Тема 1. Нормативні та організаційно-педагогічні засади позашкільної освіти.	7	1	-	5	1	-
Тема 2. Принципи, зміст, форми, методи та засоби освітнього процесу у закладі позашкільної освіти	6,5	0,5	-	5	1	-
Тема 3. Теоретичні аспекти організації гурткової роботи у закладі позашкільної освіти.	7,5	0,5	1	5	1	Р/2 РМГ/3
Тема 4. Методика організації і проведення учнівських географічних науково-дослідних робіт та географічно-краєзнавчих досліджень	7,5	0,5	1	5	1	ДС/2 Р/3
Тема 5. Організація дистанційного та змішаного навчання в позашкільній освіті	7,5	0,5	1	5	1	ДС/2 Р/3
Тема 6. Безпечне освітнє та інклюзивне середовище закладів позашкільної освіти та його вплив на мотивацію учнів	8	1	1	5	1	ДС/2 Р/3
Разом за модулем 1	44	4	4	30	6	20
ЗМ 2. Методика організації позакласної та туристсько-краєзнавчої роботи з географії						
Тема 7. Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗЗСО	8	1	1	5	1	ДС/2 РМГ/3
Тема 8. Методика організації і проведення позакласної та туристсько-краєзнавчої роботи в розрізі вікових особливостей здобувачів освіти.	8	1	1	5	1	ДС/2 РМГ/3
Тема 9. Методика організації діяльності географічного краєзнавчого гуртка, шкільного краєзнавчого музею.	8	1	1	5	1	Р/2 РМГ/3
Тема 10. Науково-методичні та організаційні основи проведення краєзнавчих географічних екскурсій та мандрівок у школі.	8	1	1	5	1	ДС/2 Р/3
Тема 11. Методика проведення масових позакласних заходів з географії, туристсько-краєзнавчих експедицій.	7	1	1	4	1	ДС/2 РМГ/3
Тема 12. Сучасні підходи до організації позакласної краєзнавчої роботи в розрізі патріотичної та виховної компоненти.	7	1	1	4	1	Р/2 РМГ/3
Разом за модулем 2	46	6	6	28	6	30
Контрольна робота (ЗМ 1)						20
IPC (ЗМ 2)						30

Всього годин / Балів	90	10	10	58	12	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Тема змістового модуля	Тема та завдання самостійної роботи	Види самостійної роботи
Тема 1	Підготуйте повідомлення на тему: «Система розвитку позашкільної освіти»/ «Історичні аспекти розвитку позашкільної освіти». Запропонуйте авторський висновок щодо актуальності позашкільної освіти в сьогоденні.	Повідомлення Презентація
Тема 2	Підготуйте повідомлення на тему: «Соціально-виховне середовище позашкільного навчального закладу»	Повідомлення Презентація
Тема 3	Підготуйте сценарій заняття гуртка в позашкільному закладі освіти за одним із напрямів (туристсько-краєзнавчий, еколого-натуралістичний, дослідницько-експериментальний).	Сценарій Презентація
Тема 4	Підготуйте повідомлення на тему: «Організаційні основи проведення конкурсу-захисту учнівських наукових робіт в МАН»	Повідомлення.
Тема 5	Підготуйте повідомлення на тему: «STEM-освіта у просторі позашкільної освіти».	Повідомлення Презентація
Тема 6	Підготуйте підбірку інтерактивних вправ для створення позитивного психологічного та позитивного емоційного налаштування учнів під час заняття гуртка.	Повідомлення Презентація
Тема 7	Укладіть перелік інтернет-ресурсів, якими можна скористатись для дослідження довкілля, краєзнавчих інформаційних пошуків. Надайте можливість доступу за активними посиланнями. Підготуйте короткі анотації до кожного ресурсу.	Повідомлення Презентація
Тема 8.	Підготуйте сценарій заняття з учнями певної вікової категорії у віртуальному середовищі Волинського краєзнавчого музею.	Повідомлення Презентація
Тема 9.	Опишіть одну із форм позакласної роботи з географії. Укладіть перелік нормативних документів, які необхідні для реєстрації та функціонування шкільного музею	Презентація
Тема 10.	Розробіть мету та завдання проведення географічної експедиції в рамках Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина – Україна»	Повідомлення Презентація
Тема 11.	Підготуйте повідомлення про професії майбутнього	Презентація
Тема 12.	Укладіть програму удосконалення своїх умінь щодо використання навчальних проєктів вшкільних курсах географії.	Презентація

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов’язковим. Здобувачі першого рівня вищої освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для

виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентовані наступними документами: Кодекс академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про комітет з етики наукових досліджень ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/)

Вивчаючи даний освітній компонент, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності студента на семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбуватися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультаційної роботи викладача. Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань для самостійної роботи). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

Відпрацювання практичних робіт, які передбачали оцінювання участі в дискусії, тренінгу, роботу в групах здійснюється через виконання завдань самостійної роботи до теми.

Неформальна освіта при викладанні дисципліни

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_Viznannya_rezultativ_VNU_im._L.U._red.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/2023_Polozh_pro_otzin_Red_redMED.pdf).

Поточне оцінювання здійснюється за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента (під час аудиторного заняття та на платформі електронного курсу Moodle).

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за:

виконання завдань практичних робіт тем змістових модулів, участі в дискусії під час практичних та лекційних занять (максимум – 50 балів);

контрольні заходи змістових модулів, які проводяться у формі контрольної роботи у 1 змістовому модулі (максимум – 20 балів);

індивідуальну роботу у 2 змістовому модулі (30 балів).

До контрольного заходу у вигляді тестування допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу, в тому числі і матеріал самостійно, та частково виконали роботи із даного змістового модуля. Завдання опитування обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання. Тестове завдання кожного контрольного заходу складається з 20 питань. За кожну правильну відповідь здобувач освіти отримує 1 бал. Індивідуальна робота передбачає розробку та презентацію розробки сценарію позанавчального заходу (30 балів).

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного компонента освіти на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), самостійної роботи, виконання ІРС, контрольних робіт тощо.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100 балів. На залік виносяться типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Орієнтовні теоретичні питання до заліку

1. Історичні аспекти розвитку позашкільної освіти.
2. Мета навчання та виховання учнів у закладах позашкільної освіти.
4. Структура позашкільної освіти.
5. Управління позашкільною освітою.
6. Заклади позашкільної освіти.
7. Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти.
8. Мета роботи гуртка туристсько-краєзнавчого, еколого-натуралістичного, дослідницько-експериментального спрямування.
9. Принципи організації позакласної та позашкільної роботи.
10. Методи роботи з гуртківцями.
11. Види гуртків.
12. Форми організації позашкільної роботи з учнями.
13. Вікова та творча градація гуртків.
14. Організація занять в гуртку.
17. Типи занять у гуртку.
18. Структура занять у гуртку.
19. Факультативні заняття та їх роль у позашкільній роботі
22. Екскурсії: мета, зміст, роль.
23. Предметні гуртки та їх особливості у позашкільній роботі.

24. Проаналізуйте сучасні та інноваційні підходи до організації позакласного навчання розрізі патріотичної та виховної компоненти.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі : монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с.

2. Мелентьев О.Б. Теорія і методика позашкільної освіти / Умань.: «АЛІМІ», 2013.182 с.

URL:<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/5238/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>

3. Організація дистанційного навчання в системі позашкільної освіти. Практичні поради для педагогів. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/distancijne-navchannya>

4. Психологічна безпека освітнього середовища : навчально-методичний посібник / упоряд. : В. В. Байдик, Н. О. Столбун. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 100 с <https://znayshov.com/FR/6092/197.pdf>.

5. Олішевська Ю.А. Шкільне географічне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: «ФОП Кравченко», 2020. 175 с. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2021/06/olichevska_geograf_krainoznavstvo.pdf

6. Основи краєзнавства: підр. для студ. закладів вищ. Освіти/ НАН України, Національна спілка краєзнавців України, за ред. О. П. Рєєнта; вид.2-ге, доп Київ,2021. 376 с.

Допоміжна

1. Географія (6 – 9 класи) : Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-6-9.pdf>

2. Географія (10 – 11 класи, рівень стандарту) : Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

3. Географія (10 – 11 класи, профільний рівень) : Навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти (схвалено від 06.06.2022 р. № 527). URL: <https://imzo.gov.ua>

5. Оптимізація виховного потенціалу позашкільного навчального закладу: колективна монографія / [Вербицький В.В., Литовченко О.В., Ковбасенко Л.І. та ін.]; за ред. О.В. Литовченко. К. : Педагогічна думка, 2012. 190 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/4758/1/Monographiya%281%29.pdf>

6. Самойленко В.М. Навчання географії : Понятійно-термінологічний словник (з грифом МОН України) / В.М.Самойленко, Я.Б.Олійник, Л.П.Вішнікіна, І.О.Діброва. К.: Ніка-Центр, 2015. 352 с. URL: <http://www.geo.univ.kiev.ua/images/samojlenko.pdf>

7. Топузов О.М. Самойленко В.М, Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії : Підручник (з грифом МОНМС України, лист № 1/11-11996 від 20.07.2012). К.: ДНВП «Картографія», 2012. 512 с

8. Технології проектування в практиці роботи загальноосвітнього навчального закладу: теоретико-практичний аспект: Посібник. К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. 336 с.

9. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі : навч.-метод посіб. К., 2020. 104 с.

10. Ткачук Н. М. Підготовка майбутніх учителів до краєзнавчої діяльності в контексті пріоритетів національно-патріотичного виховання. *Сьомі Сумські наукові географічні читання* : зб. матер. Всеукраїнської наук. конф., м. Суми, 14-16 жовт. 2022 р. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства, 2022. 201 с. С. 61–64

11. Маковецька Л.О., Ткачук Н.М., Ціпошук С.А. Міжнародний досвід використання віртуальних подорожей музеями світу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень: Матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції* (м. Луцьк, 15 листопада 2023р.). /укладачі: С. Кулик. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. С.225–228.

12. Ткачук Н. М. Інноваційні технології реалізації краєзнавчого принципу навчання географії. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф.* / за ред. Ю. М. Барського, м. Луцьк, 11–12 лист. 2022 р. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. С. 136–139

13. Ткачук Н., Мельник А., Качаровський Р. Краєзнавчий потенціал музеїв Купичівського ліцею Турійської ТГ Волинської області. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції* / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. 212 с. С. 112–116

14. Marusynets, M., Vovkochyn, L., Yakymenko, S., Tkachuk, N., & Tymchenko, A. Innovative educational technologies in the system of specialist's professional training. *Amazonia Investiga*, 2022 11(60), 177-186. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.60.12.19>

15. Щербак О. В. Позакласна робота як засіб підвищення мотивації навчання. *Педагогічні науки*. 2018. № 8. С. 37–38

Інтернет-ресурси

1. Національна спілка краєзнавців України. URL:<https://nsku.org.ua/>
2. Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/>
2. Студія онлайн-освіти «EdEra». URL: <https://www.ed-era.com/courses>
3. Освітній проєкт «На урок» URL: <https://naurok.com.ua/project>
4. Офіційний сайт Верховної ради України (Законодавство України): URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної наукової установи ІМЗО URL: <https://imzo.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Українського географічного товариства URL: <https://geotov.org.ua/>
8. Природні парки URL: <https://www.nationalparks.in.ua/zapovidnyky/pryrodni>